

Ainekava: eesti keel III kooliaste

Õppeaine: eesti keel , tundide arv 6 (65 minutilised), klassid: 7.-9.

7. – 9. klassi lahtikirjutatud õpitulemused	Õpitulemuste saavutamist toetav hindamine		Seos üldpädevuste ja läbivate teemadega kooli õppekava järgi
	hindamiskriteeriumid	kasutatud hindamismeetodid ja -mudelid	
Oskab valida suhtluskanalit (kirjalik/suuline, e-kiri/kiri, facebook, blogid, video). On tutvunud erinevate mittesõnaliste ja sõnaliste suhtlemisvahenditega.	1. Vormistab e-kirja ja kirja korrektselt (aadress, ülesehitus, pöördumised, kuupäev, teema). 2. Kasutab intervjuerimisel sobilikku suhtluskanalit. 3. Eristab sõnalisi ja mittesõnalisi suhtlusvahendeid. 4. Kasutab õigesti mõisteid <i>verbaalne</i> ja <i>mitteverbaalne</i> .	1. Kirja kirjutamine, e-kirja kirjutamine. 2. Intervjuu. 3.-4. Suhtluskanalite/-vahendite liigitamine verbaalseteks/mitteverbaalseteks.	Digipädevus, internetiohutus, suhtluspädevus.
1. Oskab valida sobilikku allkeelt (kirjakeel, argikeel) vastavalt adreessaadile.	1. Kasutab suhtluses sobilikku sõnavara. Eristab argikeelendeid kirjakeelenditest.	1. Suuline või kirjalik ametlik suhtlus või suhtlus õpetajaga/täiskasvanuga. Rollimängud. Argikeelendite leidmine/asendamine kirjakeelendiga.	Suhtluspädevus.
Teab onomatopoeetilise sõna tähendust.	Kasutab õpitud onomatopoeetilisi sõnu suulises ja kirjalikus tekstis. Seostab onomatopoeetilisi sõnu helide nimetustega.	Kirjeldus, sõnade ühendamine, lünktekst.	Kultuuri- ja väärtuspädevus, suhtluspädevus.

Teab uute, õpitud sõnade tähendusi.	Kasutab uusi sõnu suuliselt ja kirjalikus tekstis. Ühendab mõiste selle tähendusega.	Kirjeldus, jutustus, sõnade ühendamine, mõiste seletamine, lünktekst	Õpipädevus
Teab kõiki eesti keele murdealasid ja murdeid, oskab neid murderühmadesse jaotada.	Märgib kontuurkaardile murdealade nimetused. Jaotab murded kolme rühma (Lõuna-Eesti, Põhja- ja Kirde-Eesti.)	Kontuurkaardi täitmine, murderühmade skeemi täitmine.	Geograafia, ajalugu. Kultuuri- ja väärtuspädevus, enesemääratluspädevus.
Teab mõiste <i>sünonüüm</i> tähendust.	Selgitab mõiste tähendust. Nimetab sõnadele sünonüüme.	Küsimusele vastamine suuliselt või kirjalikult, sünonüümide nimetamine, lünktekst,	Suhtluspädevus.
Oskab kasutada erinevaid sõnaraamatuid (ÕS, „Eesti keele seletav sõnaraamat“, „Sünonüümisõnastik“, „Võõrsõnade leksikon“) vastavalt vajadusele.	Otsib sõna vastavast sõnaraamatust.	Sõnade õigekirja parandamine sõnaraamatu abil. Sõnadele tähenduste leidmine sõnaraamatu abil.	Õpipädevus, suhtluspädevus.
1. Oskab koostada kuulutust (müügi- või sündmuskuulutust). 2. Oskab leida vajalikku teavet kuulutusest või reklaamist.	1. Koostab etteantud üritusele/müügile vajalikke osi sisaldava kuulutuse. 2. Vastab kuulutuse põhjal küsimustele.	1. Kuulutuse koostamine. Leiab vigastest kuulutustest puudujäägid. 2. Küsimustik kuulutuse põhjal.	Suhtluspädevus.
1. Tunneb sõnade liigitamise mudelit muutmisviisi ja tähenduse järgi.	1. Täidab/koostab sõnaliikide mudeli tabeli. 2. Eristab sõnaliike muutmisviisi ja tähenduse järgi.	1. Tabeli täitmine/koostamine. 2. Etteantud sõnade liigi määramine. Scrabble.	Õpipädevus.
Teab pöörsõnade (PS) vormistikku. Teab PS kõneviise ja oskab neid	1. Kirjeldab pöörsõnade vormistikku kategooriate ja	1. Suuline/kirjalik vastamine. 2. Sõnade jaotamine tabelisse.	Õpipädevus, suhtluspädevus.

kasutada.	<p>nende tunnuste ning lõppude alusel.</p> <p>2. Eristab umbisikulist tegumoodi isikulisest.</p> <p>3. Eristab käändelisi ja pöördelisi vorme.</p> <p>4. Eristab liit-, ühend- ja väljendverbe.</p> <p>5. Asendab ebasobivad ühend- ja väljendverbid sobilikega.</p> <p>6. Moodustab ÕSi abil tegusõna pöördelisi vorme.</p>	<p>3. Sõnade paigutamine tabelisse, näidete toomine.</p> <p>4.-5. Väljendite asendamine/parandamine.</p> <p>6. Töö ÕSiga.</p>	
Teab käändsõnade vormistikku (ainsus/mitmus).	<p>1. Eristab põhi- ja järgarvsõna.</p> <p>2. Väljendab järgarvsõna korrektselt kirjalikult (punkt arvu järel/rooma number).</p> <p>3. Leiab tekstist asesõnad.</p> <p>4. Kasutab tekstis asesõnu korduste vältimiseks.</p> <p>5. Rakendab arvsõnade kokkulahekirjutamise reegleid.</p>	<p>1. Tabelisse jaotamine.</p> <p>2. ja 5. Sõnaliselt väljendatud arvude kirjutamine numbritega.</p> <p>Numbritega kirjutatud arvude väljendamine sõnadega.</p> <p>3. Sõnade allajoonimine.</p> <p>4. Kirjand/kirjeldus.</p>	Suhtluspädevus.
Teab muutumatute sõnade jaotust ning iga liigi kasutusvaldkonda.	<p>1. Nimetab muutumatute sõnade liigid, toob iga liigi kohta näiteid.</p> <p>2. Selgitab muutumatute sõnade kasutusvaldkonda.</p> <p>3. Kasutab korrektselt veaohtlikke mäarsõnu.</p>	<p>1. ja 2. Suuline/kirjalik küsimustele vastamine.</p> <p>3. Lausete moodustamine, lünktekst, valiktekst.</p>	Suhtluspädevus, õpipädevus.
Teab, mida väljendavad omadussõnad ja oskab moodustada võrdlusastmeid (sh lühike ülivõrre).	<p>1. Tunneb tekstis ära omadussõnad.</p> <p>2. Moodustab alg-, kesk- ja ülivõrde.</p>	<p>1. Töö tekstiga, tabel.</p> <p>2. Tabel.</p> <p>3. Kirjeldus, iseloomustus, jutustus.</p>	Suhtluspädevus.

	3. Kasutab võrdlusastmeid omaloomingulistest tekstides asjakohaselt.		
Tunneb kirjelduse liike ja nende eesmäärke.	1. Eristab elamuslikku ja neutraalset kirjeldust. 2. Kirjutab eesmärgipärase kirjelduse. 3. Selgitab eri liiki kirjelduste eesmärgi.	1. Töö tekstiga. 2. Kirjeldus. 3. Kirjalikele/suulistele küsimustele vastamine.	Suhtluspädevus, kultuuri- ja väärtuspädevus.
Tunneb iseloomustuse kirjutamiseks vajalikke osi ning teab selle eesmärgi ja erinevusi kirjeldusest.	1. Võrdleb kirjeldust ja iseloomustust. 2. Selgitab iseloomustuse eesmärgi. 3. Kirjutab eesmärgipärase iseloomustuse.	1. Erinevuste ja sarnastuste diagramm. 2. Kirjalikele/suulistele küsimustele vastamine. 3. Iseloomustus.	Suhtluspädevus, enesemääratluspädevus.
Teab, et häälikul üksi pole tähendust ning mõistab selle olulisust.	1. Selgitab, miks väide on õige.	1. Suuline/kirjalik küsimus.	Õpipädevus.
Tunneb häälikute jaotust helilisteks/helituteks, kaas- ja täishäälikuteks, sulghäälikuteks.	1. Nimetab grupid, millesse häälikud jaotatakse. 2. Jaotab häälikud vastavatesse gruppidesse.	1. ja 2. Tabel, diagramm.	Õpipädevus.
Teab, mis on silp ja silbituum, lahtine ja kinnine silp, lühike ja pikk silp.	1. Silbitab sõnu korrektselt. 2. Leiab silbi tuuma. 3. Selgitab, mis on silbi tuum. 4. Nimetab lahtise ja kinnise silbi tunnused. 5. Nimetab lühikese ja pika silbi tunnused. 6. Eristab lahtist ja kinnist silpi. 7. Eristab lühikest ja pikka silpi.	1. Silbitamine (suuline/kirjalik) 2. Silbi tuumale ring ümber/joon alla, suuline vastus. 3.-5. Suuline/kirjalik küsimus. 6. ja 7. Tabel	Õpipädevus.

Teab, mis on eesti keeles pearõhuline silp ja mille poolest erinevad vöörsõnad.	1. Leiab pearõhulise silbi vastavalt sõnale (võõr- või omasõna).	1. Allajoonimine, ringitamine. Suuline vastamine.	Õpipädevus, kultuuri- ja väärtuspädevus.
On teadlik väldete olemasolust (I, II, III). Oskab määrata väldet pearõhulise silbi pikkuse ja häälduse järgi. Oskab sõnu õiges vältes hääldada.	1. Nimetab eesti keele vältesüsteemi, toob näiteid. 2. Määrab sõnade välte. 3. Loeb teksti vältevigadeta.	1. Suuline/kirjalik vastamine, näidete toomine. 2. Tabel, sõnade tähistamine. ÕS-i abil välte määramine veaohlikes sõnades. 3. Ettelugemine.	Õpipädevus, kultuuri- ja väärtuspädevus.
Teab, mis on astmevaheldus ning oskab seda liigitada laadi- ja vältevahelduseks. Teab, mis on laadivaheldus. Teab, mis on vältevaheldus. Teab, et sõnad, milles on mõlema liigi tunnused, on laadivahelduslikud.	1. Nimetab astmevahelduse liigid. 2. Selgitab laadivahelduse olemust, nimetab tunnused. 3. Selgitab vältevahelduse olemust, nimetab tunnused. 4. Võrdleb laadi- ja vältevaheldust. 5. Tunneb ära astmevahelduseta sõnad. 6. Määrab astmevahelduse liigi ja tugevusastme.	1.-4. Suuline/kirjalik selgitus. 5. ja 6. Allajoonimine, tabel, ringitamine, sõnade tähistamine.	Õpipädevus, kultuuri- ja väärtuspädevus.
Teab meediakanaleid ja neile vastavaid žanre. Mõistab meedia tähtsust ühiskonnas. Väärtustab kvaliteetset ajakirjandust.	1. Nimetab peamised meediakanalid, toob näiteid. 2. Nimetab erinevaid meediažanre. 3. Arutleb meedia rolli/tähtsuse üle ühiskonnas. 4. Eristab kvaliteetajakirjandust tabloidist ehk kollasest ajakirjandusest, võrdleb tekste.	1. ja 2. Suuline/kirjalik vastamine. 3. Suuline/kirjalik arutlus. 4. Töö tekstidega (uudis, arvamislugu, juhtkiri).	Digipädevus, kultuuri- ja väärtuspädevus, suhtluspädevus.
Mõistab fakti ja arvamuse olemust, teab nende tunnuseid ja arvamusele	1. Eristab fakti arvamusest. 2. Toob näiteid arvamusele	1. ja 2. Töö tekstidega. 2. ja 3. Suuline/kirjalik vastamine.	Digipädevus, kultuuri- ja väärtuspädevus, suhtluspädevus.

<p>viitavaid sõnu. Väärtustab arvamuste paljusust. Oskab hinnata teabeallika tõsiseltvõetavust ning kasutada sobivaid allikaid faktide kontrollimiseks. Oskab kirjutada arvamust.</p>	<p>viitavatest sõnadest ja tunneb need tekstis ära. 3. Põhjendab, miks on allikas sobilik väljaandmisaja, autori jms põhjal. 4. Arutleb arvamuste paljususe eelduste ja tagajärgede üle. 5. Kirjutab arvamust.</p>	<p>4. Suuline/kirjalik arutlus individuaalselt/rühmas/paaristööna. 5. Arvamust.</p>	
<p>Teab uudise ülesehitust, eesmärki ning nõudeid. Mõistab uudisväärtuse kriteeriume. Teab ümberpööratud püramiidi põhimõtet (ÜPP).</p>	<p>1. Selgitab uudise olemust. 2. Nimetab uudisväärtuse kriteeriumid. 3. Analüüsib uudist ÜPPi alusel. Lähtub uudise kirjutamisel ümberpööratud püramiidi põhimõttest. 4. Kasutab sobilikku stiili.</p>	<p>1. ja 2. Suuline/kirjalik vastamine. 3. ja 4. Töö tekstiga, uudise kirjutamine.</p>	<p>Digipädevus, kultuuri- ja väärtuspädevus, suhtluspädevus.</p>
<p>Mõistab mõistete <i>intervjuu</i> ja <i>reportaaž</i> tähendust ja eesmärki. Oskab koostada intervjuuks sobilikud küsimused. Oskab suhelda isikuga olukorrale vastavalt. Oskab intervjuud ja reportaaži vormistada.</p>	<p>1. Selgitab mõistete tähendust. 2. Selgitab reportaaži ja intervjuu eesmärki. 3. Koostab sobilikud küsimused. 4. Kasutab intervjuu tegemisel sobivat stiili, käitub olukorrale vastavalt. 5. Vormistab reportaaži ja intervjuu nõuetekohaselt.</p>	<p>1. ja 2. Suuline/kirjalik vastamine 3. Küsimuste koostamine. 4. Intervjueerimine 5. Intervjuu vormistus tekstitöötlusprogrammidega.</p>	<p>Suhtluspädevus, digipädevus.</p>
<p>Teab häälikuõigekirja põhireegleid. Teab mõistet <i>ortograafiareegel</i>. Teab, et kirjepilt ja hääldus pole alati vastavuses.</p>	<p>1. Sõnastab häälikuõigekirja põhireeglid. 2. Selgitab mõiste tähendust. 3. Toob näiteid sõnadest, mille hääldus ja kirjepilt ei kattu. 4. Rakendab häälikuõigekirja</p>	<p>1.-3. Suuline/kirjalik vastamine. 4. Etteütetus, vigade parandamine, lünktekst, KÕIK KIRJALIKUD TÖÖD.</p>	<p>Digipädevus, kultuuri- ja väärtuspädevus, suhtluspädevus.</p>

	põhireegleid.		
<p>Teab võõrsõnade tunnuseid.</p> <p>Teab, et võõrsõnade puhul eesti keele õigekirjareeglid ei kehti, v.a. <i>f-i</i> ja <i>š</i> puhul ning <i>h</i>-reegel.</p> <p>Eelistab omasõnu võõrsõnadele.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nimetab võõrsõnade tunnused ja toob vastavad näited. 2. Selgitab võõrsõnade õigekirja erinevusi omasõnade õigekirjast. 3. Kirjutab õpitud võõrsõnad korrektselt. 4. Leiab võõrsõnadele sünonüüme omasõnade seast. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ja 2. Suuline/kirjalik vastamine 3. Etteütlus, lünktekst, KÕIK KIRJALIKUD TÖÖD. 4. Töö sõnaraamatuga. 	<p>Digipädevus, kultuuri- ja väärtuspädevus, suhtluspädevus.</p>
<p>Teab eesti keele kõiki käändeid ja nende järjekorda, küsimusi ja käändelõppe nii ainsuses kui ka mitmuses.</p> <p>Teab käänderühmade nimetusi.</p> <p>Teab käänetevahelisi seoseid.</p> <p>Teab, et omadussõna võrdlusastmed käänduvad samuti kõigis käänetes.</p> <p>Oskab käänta käändsõnu ainsuses ja mitmuses.</p> <p>Oskab moodustada i-mitmust.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nimetab eesti keele käänded, nende küsimused ja lõpud õiges järjekorras. 2. Rühmitab käänded. 3. Moodustab ainsuse omastava järgi ülejäänud käänded alates sisseütlevast kuni kaasaütlevani ja mitmuse nimetava. 4. Moodustab ainsuse osastava järgi mitmuse omastava ja selle järgi ülejäänud mitmuse käänded kuni kaasaütlevani. 5. Moodustab i-mitmuse mitmuse osastava järgi. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Suuline/kirjalik vastamine. 2. Tabel. 3.-5. Käänamine. 	<p>Kultuuri- ja väärtuspädevus, õpipädevus.</p>
<p>Teab arvustuse ehk <i>retsensiooni</i> olemust ning oskab seda kirjutada.</p> <p>Teab arvustuse liike.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kirjeldab arvustuse komponente. 2. Nimetab arvustuse liike. 3. Kirjutab arvustuse. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ja 2. Suuline/kirjalik vastamine. 3. Arvustuse kirjutamine. 	<p>Kultuuri- ja väärtuspädevus, õpipädevus.</p>
<p>Teab ettekande esitamise liike.</p> <p>Oskab ettekande jaoks materjali koguda.</p> <p>Oskab koostada ettekande teksti.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nimetab ettekande liigid. 2. Kogub materjali ja koostab ettekande teksti/slaidiesitluse. 3. Esitab ettekande kõnetehnilisi 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Suuline/kirjalik vastamine. 2. Töö tekstiga, infootsing, ettekande koostamine. 3. Ettekande esitus. 	<p>Digipädevus, kultuuri- ja väärtuspädevus.</p>

Oskab koostada slaidiesitlust. Teab esitamise kõnetehnilisi võtteid.	võtteid kasutades.		
Teab kokku-lahkukirjutuse reegleid. Oskab kasutada ÕSi ja õigekirjakäsiraamatuid.	1. Sõnastab reeglid. 2. Rakendab reegleid kirjalikes tekstides. 3. Kasutab ÕSi ja õigekirjakäsiraamatuid.	1. ja 2. Suuline/kirjalik vastamine, vigade parandamine. 2. KÕIK KIRJALIKUD TÖÖD 3. Töö käsiraamatutega.	Suhtluspädevus, õpipädevus.
Mõistab jutustava teksti olemust.	1. Võrdleb jutustavat teksti kirjeldava ja arutleva tekstiga. 2. Nimetab jutustavat laadi tekstid. 3. Nimetab jutustava teksti komponendid. 4. Kirjutab jutustava teksti.	1. Töö tekstiga. 2. ja 3. Suuline/kirjalik vastamine. 4. Jutustav tekst.	Kirjandus
Mõistab arutleva teksti olemust. Tunneb kirjandi ülesehitust. Oskab kirjutada arutlevat kirjandit.	1. Võrdleb arutlevat teksti kirjeldava ja jutustava tekstiga. 2. Nimetab arutlevat laadi tekstid. 3. Nimetab arutleva teksti komponendid. 4. Kirjutab korrektse ülesehitusega arutleva kirjandi.	1. Töö tekstiga. 2. ja 3. Suuline/kirjalik vastamine. 4. Kirjand.	Lõiming kõigi ainetega. Enesemääratluspädevus.